

d-
u-
je
u
se
s
m
lo
o-
ju
o,
m
u
i-
v-
la
h.
c-
a
u
i
i
o
t-
o

Pridplata, na cilu god 3 for., na pol god 1 for. 50 nov.; na četvrt, 75 nov.
Za Srbiju 30, 15, 7 1/2 Grosa. Izlazi svake Nedjelje jedanput.

Pisma svakoverstna predmeta molimo na uredničko uputi.
Neprijetna neprimamo

God. II. U Kalači

U Četvrtak 31. Kolovoza 1871.

Broj 35.

Proštenje.

Niki šaljiv Subatčanin reče jednoč : nikad bolje, već kod tuđe kuće dobro jist i pit, koju lulu duvana popušit, pak na noć povratit se svojoj kući i u čist krevet leć.

To je takva istina ko ona što veli : da je najprobitačnije kad tkoga nevolja pritisne, takim naći čovika koji mu zajmi što treba, pak ga iz nevolje izbavi; veli : čovik se osića koda se na novo rodio na svit.

Mislimo da su ovo takve istine, radi kojih nije potribno više rići prosipat, samo je to u svem tome žalostno što zajam drugu istinu već u klici nosi, koju kad rodi, ona u mah više da ono što je zajmljeno treba vratit; a onda se tako osića čovik, koda je banbadava virovniku što poklonio ako mu je zajmljenu stvar povratio, najskole kad se zajam tako dogadja da stvar zajmljena nije glavnicom postala da kamatu donosi, već je bez traga potrošena. Žali bože to kod našeg roda naradno biva.

No za sad nekanimo o zajmu novčanom — nego samo gostinskom govoriti, koji ne manje opasnosti nosi po naš rod u utrobi svojoj.

Nas nije napala misao da vas svit pritvorimo u namastir, gdi se braća na sastanku time pozdravljaju : spomeni se čovče da si prah i pepeo. Toga doduše ne manjka u svakom selu, što nam vazda zući u uši, da je tašto i izprazno ono što se drugdaš nama poput stine pričinja; al bože nam prosti, poklem je — kako onaj In-

glez kaže — istina da svaki čovik mora barem jedan put na dan što jist, i pit, pa imat i šta zaogrnit, dakle da nam ne izgine volja na rad treba se malo i razveselit, da se brige i tiske barem za vrime zaborave. Ta reče niki Bunjevac: da se koji put nenapiem valjada bi od teške brige pameću posrnio.

Dakle košto nismo prijatelji onih čudorednih učiteljah, kojima se koža naježi, kad gajde ili muzike čuju, tako smo neprijatelji i onih narodnih gospodarah koji bi svakojake vesele sopre, svetkovine, proštenja, sveta mišta još i nedilju uništiti, pak bi radi bili od svega svita jednu tvorinaru napraviti, gdi od malena diteta do sguřena starca svi u pari, dimu, čadji pod teškim tereotom se smotavaju, da se njihove džepove pune, koji samo u pisarna na novčani sanduci side i račune vode.

Mi se iz srca radujemo kad vidimo da braća sestre prijatelji, znanci na proštenju se izkupljaju, pak se rodski porazgovoraju, i srce svoje razvesele. Ta srce nije tamnica da se čuvstva tamo u tamnost zatvore, di će se svakovrstna ljubav ugušiti, već je srce ko ono žarko sunce iz kog treba da vrućina ljubavi izvire.

Mi se radujemo kad vidimo da se ljudi u prošiune nasukaju, pak moleć i pivajuć sveta mišta pohadjaju, time se razžari nabožnost i pošten pridmet zabave nabavlja, koja njihova srca izpunjava i prija i posli častohodništva.

Mi se iz srca radujemo kad vidimo da ljudi nedilju po zapovidi Svete majke crkve svetkuju. Ta Bog je znao, zašto je to svetkovanje čoviku naložio, drug-

čie bi prije rada prije vrmena u grob se povratio, život bez veselja provodio i od Boga se odcipio.

Radi toga nas srce zaboli kad gledamo gdi Subatčani terete unose i iznose nediljom ko u poslene dneve, i gdi Vinkovčani svoje nediljne vašare baš u nedilju održaju. Bog se neda varati, pak što u nedilju od njeg ukrademo, to nam on trostruko oduzima u posleni dnevi i u plodu i rodu rada.

Nu zato neka nemisli nitko da bi mogli biti prijatelji onih lužnicah, koji kroz grlo i kroz trbu protiraju svu didovinu, ili onih izilicah i pijanicah, koji dođu još u subatu na proštenje pak i nepovire u crkvu da barem sv. misu i pridiku prislušaju ako se već neće da izpovidaju, i u proštenju uredno učestvuju, već kako zora porumeni, to se rakija kaurma kuva i vinom ručak zaliva; pak kako se započme pijanstvo to se neprikida do kasnog večera ponediljka.

Ovim načinom domaćin se tira u prosičinu, a gosti gube vrime i zdravlje, pak najmanje tri dneva uzalud potroše, kada bi dosta bila jedna užina košto to biva u Miški gdi jedan domaćin i po 50 duša progosti o jednom obedu, posli kojeg svaki kad se najio i porazgovorio pak u ljubavi koju lulu duvana popušio hrli kući, da se izspava, pak ranim jutrom na poso izalazi; dočim one lužnice jedva se ponediljkom prid veće krećaju, pak tako ono što utiče u proždrllost čine i strašni gubitak sebi i domaćinu nabavljaju, srićni ako zdravom glavom kući se vraćaju, jel nije ridko da im se ta probije, ili haljina odnese; jel i to se sgadja, da tkoji priterošeni na put legne, toga lipo izuju, pak ga još s puta smiste, koda bi ga snaje u krevet namišćale.

DOMAĆI POSLOVI.

Z A K O N

u pogledu ravnopravnosti potvrđen 7 oga prosinca a obnarodovan 7-oga prosinca godine 1868.

(Produženje.)

17. §. Odredjenje učevnog jezika u školama, što je država ili vlada već podigla ili će se po potrebi podić, u koliko o tome zakon ne naredjuje — spada u dilokrug ministra prosvite. Počem je pak najglavnija cilj države i obzirom na opću obrazovanost i blagostanje uspih javne nastave, dužan je ministar prosvite po mogućstvu brinut se o tom, da se u državnim učevnim zavodima u većem broju zajedno živeći građani ma koje narodnosti domovine u blizini pridela koji oni obavljaju — na maternjem jeziku sebe sve do onog stepena izobrazavati mogu, di se više akademičko obrazovanje počima.

Ovaj članak daje vlast ministru prosvite, da on u školama, što država o svom trošku održava, po svom uvidjenju odredjuje učevni jezik, t. j. jezik, kojim će se pridavati djacima sve nauke. No počem je glavna cilj države pri obučavanju da ono, što se pridaje djacima, oni to i razumu, to je ministar dužan i o tom brigu voditi, da se dica razne narodnosti u onim krajevima, di

oni u većini ili barem u znatnom broju žive, da se dakle onakovi učitelji postavljaju, koji jezik dice potpuno razumu, i kadri su njima na maternjem jeziku nauke pridavati.

Sad ruku na srce pa se zapitajmo, je li ministarstvo prosvite dosad ovom pravednom zaktivu narodnosti i ukoliko odgovorilo? Kako se kod nas u Bačkoj po gymnazija i realnih škula i koje država o svojem trošku održava, pridaje? uzmimo Suboticu, Baju, Zombor, di je smelo možemo reći većina stanovnika i učeće dice bunjevačko i srpsko pa imali traga digod našem maternjem jeziku? Na žalost nigdi. No na ovoće nam pitanje kakav visoko učeni gospodin odgovorit, da mi još nemamo nikakve književnosti, nemamo štampanih knjiga za razne nauke, pa kako bi se dica i moglo na našem jeziku pridavati. Na ovo mi odgovaramo, kad nam se dica već od malena odtudjuju od svog maternjeg jezika, kad im se magjarski katehizisi u osnovnim školama silom nameću a bunjevački kupit zaprićuje, kad se osnovno idje na to, da se u dicu već u prve godine nastave ulije tudjinski duh, a utre svaka klica narodnoga osićanja: onda neće skoro ni imat književnosti, jer neće se pokazati potreba, da se što naučno na bunjevačkom jeziku piše, kad neće bit ko da tako dilo čita i poučava. Vrime bi dakle bilo da se bunjevački patrioti i o ovoj stvari jednom ozbiljno posavituju pa da oslanjajuć se na ovaj zakon za početak poištu barem stolicu bunjevačkoga jezika pak kad se jedanput uzmogne Bunjevac u svom maternjem jeziku vižbat, onda će ponie i književnici i otvoriti će se i književnička radnje. Pri onite dakle rodoljube ocevi i majke, upotribite lipu priliku, da položite temelj za naučni razvitak idućeg naraštaja, pa će vas za vašu rodoljubnu revnost i zauzimanje potomstvo slaviti i blagosiljati. Žurite se, jer vrime nećeka, i koji ga ne razumi i ne upotribi, priko toga prilazi, i narodi, koji svoje doba ne poznaju, ostaju zaboravljeni i nemaju nikakvoga uticaja na tok svitskih događaja. (Slidi.)

ODZIV NAŠEMU SUBOTČANINU I ZVONIMIRU U POGLEDU PROSTA DVOGLASNIKA „č“ I M. KATEKIZMA.

Koliko valja, toliko vrēdi.
Posl.

Drumom Turci, šumom vuci. — Jedni s lēva, a drugi s desna; — treći s prēda, a četvrti s traga u savezu sročiše se bratja loša, da savlade Miloša. — Nēki s rēdkim, a nēki s gustim češljom u ruci osorno priteći se: Bunjevčē! razčuposi se. — No, no bratjo! okanite se tog posla, te znajte, da šišava glava netrebu je tolikog češljanja. — Bože moj, al su ljudi čudne čudi! Pravo veli naša rēč: Budeš li med polizat čehu te; budeš li jed, zapljuvat čehu te. Indi što ćeš Bunjevčē? udri silu silom kano klin klinom.

Buduć se je povela rēč o školskih knjigah, gde je govor o jezgri proizvodnih učevnih sredstvih, a ne o ljupini pustih sanjariah, neoboriva je to istina, i zakonom državnim potvrđena: da se svaka školska knjiga ima pisati po slovničkih pravilah. Gde se pako govori i radi o pravilnosti, tu se izključuje raznolično narēčje, te se u obće priznaje jednolik tako zvani književni jezik, jezik rekoh, koj nam zadržaje znanstveno rēčoslovje (etymologiu) i skladnju (syntaxis). Ako je to već znanstveno osnovano, razvijeno i znanstvenim sustavom pot-

vr
jen
str
av
ob
na
sr
tu
tv
pa
pa
ke
od
ku
gl
lj
tr
p
n
s
h
l
c
v
i
i

vrđeno u lepu skladu predivne verige znanosti, na kojemu neoborivu temelju diže se u vis slavenski književni stroj, čemu na vrhuncu vijuga se zastava (barjak) na sve četiri strane svieta pod naslovom : obća književnost, obća izobraženost celokupnoga nam naroda ! Pitam sada našega Subotčanina : mi ugarski Bunjevci i Šokci, koji smo se iz kolivke tek istom prenuli, hoćemo li mi da svitu pokažemo javnu svedočbu duševnoga nam siromaštva govoreći : čeli taj znanstveni stroj nevalja, nevalja pako jer nam se gledajući na slabe oči s površja nedopada. — Mileni brate moj Subotčanine uztrpimo se malo, dok se bolje razdrimamo, dok nam pukne medju očima te na obadva oka bolje zavirimo u nutarnost tog književnoga stroja, onda ćemo nam se razpršiti tmine iz glave i poznat ćemo istinu, koju sada s krive obsine lažljiva pojamisanja jugonasto preziremo i gazimo.

Našemu je Subotčaninu kako mi se vidi nesnosljiv taj naslov : Hrvatski jezik. Nu ako je to još mnogim s plitka znanstva neshvatljivo, treba barem zaviriti u Slovincu Mažuranića, gdje se jasno naznačuje, što se, il kakvi se to jezik razumiva pod imenom Hrvatske Slovnice, hrvatska jezika.

Naš Subotčanin prigrhljiva jedino narčeno načelo blaglasja, naprosto odbacujući načelo bližnjega izvora etimologije i Slovnice. A tko nevidi, da se tako u pravopisu čepa, drobi i mrvlji književnost ? Pa zaoto, kao što veli Mažuranić u svojoj Slovnici, treba da se etimološkim pravopisom i Slovicom sva razrčija i podnarčija (dakle i bunjevačko) dovedu i spoje u jednu obću književnu reku, koja čim bude jača, s tim bolje će napajati iedju za naukom.

Ja nepomično stojim uz Slovincu i prepoznajem u njoj sledeće glasice : a, e, i o, u pak k tomu prosta dvoglasnika (diphthongus) „č“, koji se u dugih slovkah izgovara kao jednoslovačno ie, a u kratkih kao je. Što su slovniciari u naravi jezika nam pronašli i uslovlili proste i složene dvoglasice, tomu nisam ja kriv. Nami se samo dolikuje znati, gdje se ima rabiti prosti i, a gdje prosta dvoglasica „č“.

Ova dvoglasica, bila je dosad u naših školskih knjigah primljena, a sad opet u najnovije biti će primljena; nu s vrēmenom i naš Subotčanin, kada bude zrelim perom stupio na književno polje, i on će ju primiti i slovniciari rabiti. (Slidi.)

D O P I S I.

Berlin 12. Kolovoza. Ovo je grad glavni Pruske koja je 1866. godine svu sivernu a 1871. svu južnu Nimačku progurila i u carstvo nimačko se pritorila.

Na berlinskom zemljištu narav nije izvila krasna svojstva plodnosti, ili lipotu položaja kako to u drugih prvostolnih gradovih nalazimo. Sve ono dakle u čem ti se srce izdovoljava, stvorila je umitnog čovika pomnjiva ruka. Kuće sve na mnoge kate rame uz rame meću, i samo onde se prikidaju, gdi se ulice prikriživaju, ili zelena šetališta otkrivaju svoja nidra onima koji posli trudna rada izalaze da se u čistom zraku prodju. Na sve strane svitlu otvoreni dućani sa svoji sjajni izložba prolazeće mame da ono što oku ugadja kupe. Crkve su u milom ukusu grčkom i gothičkom koji Nimeci za svojeg rođenog smatraju izidjane.

No i naši Bunjevci znađu : da su u Berlinu Katolici malim brojom nastanjeni. 50 hiljada Katolika medju 600

hiljada Evangelista t. j. pomišanih Lutherana i Kalvina, lahko se izgube.

A ovi ako bi i hteli nebi mogli crkvam svojim nutarnju sjajnost dati, buduće posvetilišta neimaju, u kom se Bog s čovikom sastaje. Zato oni imaju i više i to svitla kazališta no crkva, jedina je iznimka po nutarnjem ukrasu kraljevska kapela u carskom dvoru.

Ova je u jednoj visokoj kupoli uzidjana, i u toj iz nutra s jedne strane ima po freško slikovane starog zakona svetce, a s druge Apostole Evangeliste i prve svete otce, na oltaru jedinom stoji zlatni križ — na kom je samo glava Isusova od bilog karariarskog mramora umitno izrizana. Pored ovog krsta stoje dva zlatna čiraka a na duvaru stoji krst, od samog dragog kamenja složen i na po miliuna procinjen, druge im crkve sv. imena Blažene Divice, Josipa, Petra i Nikole nose premda svetce nepoštivaju. Katolička crkva sv. Hedvige na piaci dvora kraljevskog je takodjer u kupoli krasno zidjana al iz nutra nije lipotu svoju izvila, ko udovica koja za rano umrlim mužom tuži. U Berlinu nisu samo kuće sjajno sazidjane, već ustanovljeni su svi oni zavodi, koji nauke na sve struke znanstvene razlivaju. Tu imadu nauči svoje palače, u koje su velikim troškom kraljevi sve ono izkupili što je djaku i učenom čoviku potribno, onom da mu se pamet razvija, a ovom da mu se bogati. I drugi prvostolni gradovi imadu sbirke znanstvene, umitne, i. t. d. al neznam ima li koji taki bogat Akvarium.

Šta je to veoma je teško kazat onom ko ga nije vidio. Ovde su prvo sve ptice žive, sve što puže ko svakojake zmije i gušteri, velike i male, ovde su sve morske ribe — spuževi — raci — ostrige — i sve drugo što na dnu mora živi. Sprid je sjajna palača, a iz nutra je od stina sve tako izidjano, vodom i parom napunjeno da se svaka ova živina u svojem živalju nalazi i plodi, tu svaki najugodnie šetajuć se može naučiti što mu u prirodi godi.

Svakom čoviku koji nemiluje sav dohodak u trbu strpati, vridno je u Berlin dojt samo da se u Akvariumu svake lipote najskole morske nagleda : kad to vidiš ako ti se srce nije već izsušilo s razkošji tilesni to ti uzigra, i ljubavju prama Boga razigra.

Poklem rekosmo da u Berlinu vlada protestantsam to je vidno da se tu manje o tom brinu kako će srce oplemenit, nego o tom kakoće pamet nakitit. Milosrdje tu se malo njeguje, već se svatko tako opravlja da o svojoj snagi umio bude živiti. Duh taj sveg ovog puka vidiš u onih napisih — koje štiješ u varoškoj kući, koja pod imenom „Rath-haus“ i van i iznutra nosi sliku najplemenitije kraljevske palače.

Tu su ti sjajne i ko najalvatnie crkve velike dvorane, koda bi pripravljene bile, ne da gradjane berlinske već careve dočekivaju. No da se ovde gradjani izkupljaju, to pokaziva jedan podrum od dva velika lanca — gdi se svakovrstno pivo i vino toči gostima,

U dvorani gdi izabrani gradjanski zastupnici side stoji napisamo : „koji ne teče, taj ruši,“ „koji nerazumi, tomu ne polazi za rukom,“ „prije razmisli, pak onda se laćaj.“

Ovde se nalaze slike zaslužnih gradjanah, i kakvi su to poznaćeš ih kad medju njima vidiš jednoga „Borsiga — koji posiduje jednu tvorinaru, u toj se opravljaju strojevi, koji na željeznici po sto kolah vuku. Tu više od 2000 ljudi radu i od najmanjeg šrofa, do velikog kazana sve opravre; ovo je čitavo selo u kom nećuješ

rič čovika, već zveku parnog stroja, i druga alata, kojim rade mučeći ljudi, plaćani po komad — koliko su priko nedilje opravili. Od ovi su u franceskom ratu 500 bili, al srića jim veoma služila, jel su samo trojica poginuli, i do 10 ranjeni bili. Ovo je priveliki gospodar — gospodin Borsig — koji van palačah u Berlinu ima jednu blizu šume Thier-Gartena, u kojoj bi mislio da kraljevi obituju, baštu ima skuplju, nego gđikoji kralj. Tu su cvitnice zimske sve afrikanskim i asiatickim cvićem napunjene, i sad cvate kamelie i u visinu se dižu palme. U tu baštu vrle inostrani putnici, i na ulazu plaćaju koji se novac na boljak njegovih radinjah izkuplja.

Dakle to je lipo u Berlinu, što nije samo poštivano vojevanje već i umni rad.

Bursa — t. j. zavod, gdi veliki trgovci sklapaju na državne papire ili na ranu drugaš na miliune idjuće pogodbe — tu je veća nego bečka, zato košto u Drezdi vidiš mnogo u svakom sokaku fotografskih slikarah, tako ti ovde svakim korakom upadaju u oči silni bankiri, koji će najveću korist imati od onih pet hiljada miliunah, koje će siroti Francusi morati izdimati.

Ruho vojničko kod Prusah nije sjajno ko kod nas al je pametnije, jel je po najviše od plavetne čoje skrojeno.

Ljudi su visoki, ženskinje dosta umiljate, obćeno mnogo piva piju, i tušta mesa i jaja izidu. Nevaljanost ćudoredna neupada tako u oči ko u Beču, ipak nevidi mi se da je manja. Dvor berlinski samo nastoji odstranit javnu smutnju, al o tom se nebrini da se iz obiteli ćudorednost neizgubi.

Živahnost je velika u ovom gradu, od rana jutra kolija nepristano grmu i ljudi po sokaci vrve; trgovina i obrt tu se u velikom razmirju obavlja. Berlin velikim korakom napriduje, i teško je virovat ako snagu ovog naroda razmatraš, da bi mu tko mogo put pripričiti.

Proslavljenje pobjede znaci još i danas se vidjaju, al i na mnogo mista spravljaju spomenike koji će dojdjućim kolinam njihovog naroda slavu didovah navišćivati. Prus sad visoko nosi svoju glavu, najskole koji je sabljom opasan, tome svaki se s puta uklonja. Dali će se ovom slavom zahriniti i oni Nimci južne strane to će budućnost pokazati, sad bi još rano bilo o tom razlagati.

Stari Rodoljub.

Subatica, 21-og Kolovoza. Juče u našoj varoši u prigradju Sv. Gjurja krasni se prizor dogodio, koji možemo i žalosnim nazvati po nas koji u ovim okolišu stanujemo; jer s ovom prilikom izgubismo našeg milog nikad nezaboravljenog pastira, ćasnog gosp. Jakova Pančića. On na našu veliku žalost na godinu dana morao nas je ostaviti, budne su ga primistili k' prigradju Sv. Roke.

Iskreno i javno očitujemo, da mi još ovakog kapelana nismo imali. On takvi biše kao goruća svića. Što govoriše u svojim pridikama, to je on i dilom potvrdio u životu. On je nastojao samo svojoj zadaći živiti, da puk svoj u pameti rasvitli, a u srcu oplemeni.

No i naš blagi puk je prama njemu radi ovih njegovih težnja toliku odanost vazda pokazivo, kojoj ravnu još nikad nisam vidio.

I kako sam se osvidočio njega su poštivali ne samo u dilovanju, njega će i odsele poštivati; njegova će uspomena neizginljiva ostati i nakon njegovog dilovanja u grudi Senćana.

Posli večernja znajuć puk da će ga mili pastir ostaviti sgrni se prid njeg da ga poslidnji put pozdravi. I jedan nevini cvit našeg pobožnog puka Roza Čakić stupi prid ljubljena pastira, te ga ona u slidećim rićma srdaćno pozdravi:

„Hvaljen Isus i Maria!

Oće mlogo poštovani, u znak zahvalnosti mi vam nikakvi dar nemožemo pridati; već primite od naše slabosti onaj spomenik, koji smo vam na uspomenu vašu podigli i koji će vazda u naših gorljivih grudih nenarušljiv ostati.

Nije nam je moguće da vam virnost dosta zahvalimo. Mi osićeja našeg srca izkazati neznamo, već samo to, da ste kod nas nezaboravljeni i da ćete nam sve do smrti biti u spomeni.

Ako bi sve, al jedno nikad ne možemo zaboraviti: vaše rići, koje nam u sreci cvataju, vaše pridike, koje su nas na pravedni put upravljali.“ . .

I još dalje je krasne rići krasna divojka besidila, ali to nisam već razumio, jerbo mi sluh savladahu ne samo suze nego i jecanje glasa koji je veoma velik bio.

S ovom prilikom sam se osvidočio kako stado žali za svojim dobrim pastinom.

Idji dragi rode bunjevački: kud god hodio, srićan bio! Mi te i u daljnini sliditi nastojimo! Pajo Strilić.

R A Z N E V I S T I.

— R a z n o s i se glas, da će jedan visoki činovnik iz Beča u Peštu doći te će Andrašiji izvišće dati o raspravama, koja se u Gostinu (Gaštajnu) dogodila.

— V i r o v a t n o je, da će glede produženja pridsidništva Tijera s prominama pridlog live stranke biti primljen. Po ovim će on pridsidnik republike biti dok se zakonodavno tilo nerazpusti.

— K a k o se iz jednog najnovijeg u Ruskoj održanog procesa vidi, članovi strahovitog društva „Internacionala“ i tamo se jako ukorenili.

TRGOVINA I OBRTNOST.

Cinjenik peštanski 26-og Kolov. Cina vune fine i sridnjo fine dotirala se do 185 fr. Na vašaru prolazila je po 160—230 fr. — Svinji iz Magjarske i iz Srbije 27¹/₂—28³/₄ n., za iznos 29 n. — Mast brez suda 30—30¹/₂ fr., sa sudom 32—32³/₄ fr. — Slanina 30—31¹/₂ fr. — Šljive iz Bosne u sudu 11⁷/₈—12 fr.; u džaku 11¹/₄ fr.; iz Srbije u džaku 10 fr. — Pekmez 9 fr. — Paprika 14¹/₂—16¹/₃ fr. — Stari grah bili 4 fr. — Novo soćivo 5 fr. 60 nov.

CINA RANE. Pešta, 26-og Kolov. Čisto žito banatsko: 83 fnt. 5 fr. 75—85 n. 87 fnt. 6 fr. 40—45 n. — tisansko, peštansko, stoi.-biogr.: 83 fnt. 5 fr. 80—90 n. 87 fnt. 6 fr. 45—50 nov.; — bačvansko: 83 fnt. 5 fr. 75—85 nov. 86 fnt. 6 fr. 30—35 nov. — Raž 78—79 fnt. 3 fr. 68—74 n. — Jećam 68—70 fnt. 2 fr. 97—3 fr. 47 n. — Zob 45—48 fnt. 3 fr. 12—30 nov. — Kukuruz, požunac 82 fnt. 3 fr. 65—80 nov. — Uzimajuć fnt. polag djumr. maže.

Visina vode dunavske.

Pešta 28-og Kolov. 6' 11" nad 0. Požun 28-og Kolov. 6' 5" nad 0.

Poruke uredništva.

Vukovar: St. Gj.: Prije priće stvari moramo saopćiti.